

the Enterprise's Management Activities]. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, no. 5 (2021): 263-275.

Mykhailyshyn, L. I. *Transnatsionalizatsiia svitovoi ekonomiky: innovatsiinyi aspekt* [Transnationalization of the World Economy: An Innovative Aspect]. Vinnytsia: DonNU, 2016.

Oftsiinyi sait SP TOV «Modern Ekspo». <https://modern-expo.eu/ua>

Porter, M. *Konkurentna stratehiia: tekhniky analizu haluzei i konkurentiv* [Competitive Strategy: Industry and Competitor Analysis Techniques]. Kyiv: Nash format, 2020.

Porter, M. *Konkurentni perevahy* [Competitive Advantages]. Kyiv: Nash format, 2019.

УДК 338.467

JEL: L86; O33

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-7-215-221>

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ ЯК СЕРЕДОВИЩЕ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНИХ ПАРКІВ

©2024 КРИСОВАТИЙ І. А.

УДК 338.467

JEL: L86; O33

Крисоватий І. А. Інтелектуальна спеціалізація як середовище розвитку інноваційних парків

Інтелектуальна спеціалізація є важливим механізмом сучасного економічного розвитку, зокрема в контексті створення та розбудови інноваційних парків. Цей підхід передбачає концентрацію наукових і технологічних ресурсів у певних галузях, що мають найвищий потенціал для інноваційного розвитку. Інноваційні парки відіграють ключову роль у формуванні конкурентоспроможного середовища, де новітні технології та наукові дослідження інтегруються у виробничі процеси, сприяючи створенню нових продуктів, послуг і підприємств. Вони забезпечують необхідну інфраструктуру для науково-дослідної діяльності, підтримують стартапи та сприяють співпраці між науковими установами, бізнесом і державними органами. Інтелектуальна спеціалізація, як стратегічний підхід, не лише стимулює інновації, але й формує пріоритети для сталого економічного зростання, сприяючи розвитку регіональної економіки та підвищенню її конкурентоспроможності на глобальному рівні. У цьому контексті інтелектуальна спеціалізація виступає як каталізатор для розвитку інноваційних парків, створюючи сприятливе середовище для їхньої діяльності та успішного функціонування. Саме тому метою представленого дослідження є визначення сутності та основних аспектів інтелектуальної спеціалізації як особливого середовища для розвитку інноваційних парків за умов трансформаційних змін. У дослідженні було використано: метод порівняння, метод узагальнення, методи індукції та дедукції, логічний метод, методи аналізу та синтезу, а також графічний метод для структурного відображення результатів проведеного дослідження. Інтелектуальна спеціалізація відіграє вирішальну роль у розвитку інноваційних парків, створюючи сприятливі умови для концентрації ресурсів та знань у ключових галузях науки та техніки. Завдяки цьому підходу інноваційні парки стають центрами економічного зростання, де відбувається інтеграція наукових досліджень у виробничі процеси, що сприяє створенню нових технологій, продуктів і послуг. Сприяння співпраці між академічними установами, бізнесом та урядовими організаціями є одним із ключових аспектів інтелектуальної спеціалізації, що дозволяє ефективно використовувати науковий потенціал та інноваційні ресурси. Інтелектуальна спеціалізація також підтримує розвиток інноваційних кластерів, що сприяє швидшому впровадженню наукових досягнень у виробництво, зменшенню витрат на розробку нових технологій та підвищенню їхньої конкурентоспроможності на світовому ринку. Вона створює умови для доступу до фінансування та підтримки з боку держави та міжнародних організацій, що є важливим фактором успішного розвитку інноваційних парків.

Ключові слова: урбаністика, інновації, інноваційна активність, цифровізація, цифрові технології, цифрова економіка, високотехнологічний ринок, високі технології, інноваційні парки, урбанізація, смарт-технології, трансформаційні зміни, інноваційні зміни, розвиток.

Рис.: 1. **Табл.:** 2. **Бібл.:** 14.

Крисоватий Ігор Андрійович – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва і торгівлі, Західноукраїнський національний університет (вул. Львівська, 11, Тернопіль, 46009, Україна)

E-mail: i.krysovaty@wunu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4063-6324>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/G-7094-2017>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57222403493>

UDC 338.467

JEL: L86; O33

Krysovaty I. A. Intellectual Specialization as an Environment for the Development of Innovation Parks

Intellectual specialization is an important mechanism of modern economic development, in particular in the context of the creation and development of innovation parks. This approach involves the concentration of scientific and technological resources in certain areas that have the highest potential for innovative development. Innovation parks play a key role in creating a competitive environment where the latest technologies and scientific research are integrated into production processes, contributing to the creation of new products, services and businesses. They provide the necessary infrastructure for R&D activities, support start-ups, and promote collaboration between academic institutions, businesses, and government agencies. Intellectual specialization, as a strategic approach, not only stimulates innovation, but also forms priorities for sustainable economic growth, contributing to the development of the regional economy and increasing its competitiveness on the global scale. In this context, intellectual specialization acts as a catalyst for the development of innovation parks, creating a favorable environment for their activities and successful functioning. That is why the aim of the presented study is to determine the essence and main aspects of

intellectual specialization as a special environment for the development of innovation parks in the context of transformational changes. The following methods were used in the study: the method of comparison, the method of generalization, the methods of induction and deduction, the logical method, the methods of analysis and synthesis, as well as the graphical method for the structural display of the results of the study. Intellectual specialization plays a crucial role in the development of innovation parks, creating favorable conditions for the concentration of resources and knowledge in key areas of science and technology. Thanks to this approach, innovation parks become centers of economic growth, where scientific research is integrated into production processes, which contributes to the creation of new technologies, products and services. Fostering collaboration between academic institutions, business, and government organizations is one of the key aspects of intellectual specialization, allowing for the effective use of scientific potential and innovative resources. Intellectual specialization also supports the development of innovation clusters, which contributes to the faster implementation of scientific achievements in production, reducing the cost of developing new technologies and increasing their competitiveness in the world market. It creates conditions for access to financing and support on the part of the State and international organizations, which is an important factor in the successful development of innovation parks.

Keywords: urbanism, innovation, innovation activity, digitalization, digital technologies, digital economy, high-tech market, high technologies, innovation parks, urbanization, smart technologies, transformational changes, innovative changes, development.

Fig.: 1. **Tabl.:** 2. **Bibl.:** 14.

Krysovatyh Ihor A. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Entrepreneurship and Trade, West Ukrainian National University (11 Lvivska Str., 46009, Ukraine)

E-mail: i.krysovatyh@wunu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4063-6324>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/G-7094-2017>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57222403493>

В умовах трансформаційних змін сьогодення інтелектуальна спеціалізація є ключовим компонентом сучасного економічного розвитку, зокрема в контексті створення та розвитку інноваційних парків. Цей концепт спрямований на зосередження наукових і технологічних ресурсів в окремих галузях, що мають найбільший потенціал для зростання та впровадження інновацій. Інноваційні парки, своєю чергою, виступають каталізаторами для впровадження новітніх технологій, створення нових підприємств і сприяння співпраці між науковими установами, бізнесом і державними органами. Вони забезпечують необхідну інфраструктуру та середовище для реалізації інтелектуальних проектів, що сприяє розвитку регіональної економіки та підвищенню конкурентоспроможності на глобальному ринку. У даному контексті інтелектуальна спеціалізація не тільки стимулює інновації, але й формує стратегічні пріоритети для сталого економічного зростання, що робить її важливим інструментом у розвитку інноваційних парків.

Спираючись на дослідження провідних учених та економістів [1; 3–9; 12–14], можна зазначити, що завдяки інтелектуальній спеціалізації інноваційні парки можуть максимально ефективно використовувати наявні ресурси та знання для створення нових продуктів і послуг. Вона сприяє формуванню унікальних компетенцій та експертних знань у конкретних науково-технічних галузях, що дозволяє регіонам спеціалізуватися на певних напрямках економічної діяльності, підвищуючи їхню привабливість для інвесторів та підприємців. Своєю чергою, представлено сприяє створенню нових робочих місць, збільшенню надходжень до бюджету та загальному підвищенню рівня життя населення.

Крім того, інтелектуальна спеціалізація підтримує розвиток інноваційних кластерів, об'єднуючи університети, дослідницькі центри, великі компанії та стартапи у взаємовигідній співпраці. Така синергія сприяє швидшому впровадженню наукових досліджень у виробництво, зменшенню витрат на розробку нових технологій та підвищенню їхньої конкурентоспроможності на світовому ринку. Вона також полегшує доступ до фінансування та підтримки з боку держави та міжнародних організацій, що є важливим фактором успішного розвитку інноваційних парків.

Отже, інтелектуальна спеціалізація є важливим середовищем для розвитку інноваційних парків, оскільки створює умови для ефективної взаємодії між різними учасниками інноваційного процесу, сприяє концентрації ресурсів та знань у ключових галузях, а також забезпечує стаке економічне зростання та підвищення конкурентоспроможності регіонів на глобальному рівні.

Зауважимо, що проблематика стимулювання інноваційної діяльності підприємницьких структур, цифровізація підприємницького простору та забезпечення розвитку людського капіталу в контексті становлення «розумних» міст знайшла своє місце в роботах багатьох учених та економістів. Наведемо деякі приклади таких робіт.

Branscomb L., Kodama E., Florida R. [1; 4; 13; 14], Harvey D. [5], Rubmann M. et al. [7] розглядають розвиток інтелектуального потенціалу в умовах трансформаційних змін сьогодення з боку становлення урбаністики, появи нових знань та навичок, а також прискорення наукового та технічного прогресу з точки зору акумулювання знань та оптимізації їх використання.

Десятнюк О., Науменко М., Литовченко І., Бекетов О. [2], Doran J., McCarthy N., O'Connor M. [3], Крисоватий А., Птащенко О. [6; 8; 9], Собко О., Крисоватий І. [10; 11; 12] у своїх роботах звертають увагу на залежність розвитку високих технологій, цифровізації від ступеня взаємодії між усіма елементами суспільної системи сьогодення.

Саме тому представлена проблематика є актуальною та своєчасною, а через динамічні зміни глобального економічного простору деякі її аспекти не втрачають актуальності своїх досліджень. Спираючись на зазначене, і було обрано вектор представленого дослідження.

Мета поточного дослідження базується на визначенні сутності та основних аспектів інтелектуальної спеціалізації як особливого середовища для розвитку інноваційних парків за умов трансформаційних змін.

Інтелектуальна спеціалізація є стратегічним підходом до економічного розвитку, який передбачає фокусування наукових, технологічних і економічних ресурсів на конкретних галузях або сферах діяльності, де регіон або країна мають або можуть розвинути конкурентні переваги [3; 8; 7; 11; 13]. Такий підхід ґрунтується на принципах інноваційної економіки та передбачає інтеграцію наукових досліджень, освіти та бізнесу для створення високотехнологічних продуктів і послуг. У *табл. 1* наведено основні аспекти інтелектуальної спеціалізації.

Отже, інтелектуальна спеціалізація є важливим інструментом для досягнення сталого еконо-

мічного зростання та розвитку інноваційних парків. Вона забезпечує цілеспрямовану концентрацію ресурсів, підтримку науково-дослідної діяльності та сприяє створенню конкурентоспроможної інноваційної екосистеми.

Інтелектуальна спеціалізація охоплює кілька видів, кожен з яких спрямований на ефективне використання ресурсів, знань і технологій для розвитку конкретних галузей або напрямків діяльності (*табл. 2*).

Кожен із представлених видів інтелектуальної спеціалізації створює сприятливі умови для інноваційної діяльності, підвищення конкурентоспроможності регіонів і країн та забезпечення сталого економічного зростання.

Саме тому, спираючись на наведений аналіз, зазначимо, що необхідність інтелектуальної спеціалізації для інноваційних парків полягає в забезпеченні концентрації ресурсів і зусиль на певних напрямках діяльності, що дозволяє ефективно використовувати наявний науковий і технологічний потенціал. Зазначимо декілька основних причин, чому інтелектуальна спеціалізація є необхідною для інноваційних парків:

- ✦ інтелектуальна спеціалізація дозволяє інноваційним паркам зосередитися на галузях, де вони мають або можуть розвинути конкурентні переваги;
- ✦ спеціалізація дозволяє більш раціонально використовувати наявні ресурси, такі як фінансування, інфраструктура, людські ресурси та знання;

Таблиця 1

Основні аспекти поняття інтелектуальної спеціалізації

Аспект	Розкриття сутності аспекту
Фокус на ключових галузях	Інтелектуальна спеціалізація передбачає вибір і підтримку галузей, які мають найбільший потенціал для інноваційного розвитку та економічного зростання
Інтеграція наукових досліджень і виробництва	Спеціалізація забезпечує ефективне використання науково-дослідного потенціалу, спрямовуючи його на вирішення конкретних завдань і потреб виробничих процесів, що сприяє швидкому впровадженню нових технологій і створенню інноваційних продуктів
Підтримка кластерів та інноваційних парків	Інтелектуальна спеціалізація сприяє створенню та розвитку інноваційних кластерів та парків, де об'єднуються різні учасники інноваційного процесу – університети, дослідницькі центри, великі компанії та стартапи
Стратегічне планування	Для успішної реалізації інтелектуальної спеціалізації необхідне розроблення та впровадження стратегічних планів і політик на рівні держави та регіонів, що включає підтримку науково-дослідних проєктів, розвиток інфраструктури, залучення інвестицій та стимулювання співпраці між науковими установами і бізнесом
Підвищення конкурентоспроможності	Завдяки концентрації зусиль і ресурсів на ключових напрямках досягається висока ефективність і продуктивність, що дозволяє створювати продукти та послуги з високою доданою вартістю

Джерело: складено на основі [1; 3; 5–7; 12; 13].

Основні види інтелектуальної спеціалізації

Вид спеціалізації	Підвиди	Особливість
Технологічна	Високі технології	Зосередження на розробці та впровадженні передових технологій, таких як інформаційні та комунікаційні технології, біотехнології, нанотехнології, штучний інтелект та робототехніка
	Середні технології	Включає галузі, де застосовуються середні рівні технологічної інновації, такі як машинобудування, хімічна промисловість та агротехнології
	Низькі технології	Сфери діяльності, де використовуються відносно прості технологічні рішення, такі як текстильна промисловість, харчова промисловість і традиційні ремесла
Галузева	Промисловість	Зосередження на певних галузях промисловості, таких як автомобілебудування, авіабудування, електроніка та енергетика
	Сільське господарство	Спеціалізація на розвитку сільського господарства, харчової промисловості та біотехнологій у сільському господарстві
	Послуги	Зосередження на розробці та наданні інноваційних послуг, таких як фінансові технології, освітні технології, медичні технології та туризм
Регіональна	Локальна спеціалізація	Орієнтація на розвиток галузей, які є традиційно сильними в певному регіоні, з метою підтримки місцевих економік і культурної спадщини
	Національна спеціалізація	Формування національної стратегії розвитку на основі конкурентних переваг країни у певних галузях або напрямках діяльності
	Транскордонна спеціалізація	Співпраця між регіонами або країнами з метою об'єднання ресурсів і знань для спільного розвитку інноваційних проєктів
Інституціональна	Університети та дослідницькі центри	Спеціалізація науково-дослідних установ у певних галузях знань або технологіях з метою розвитку інноваційних рішень і підготовки висококваліфікованих кадрів
	Кластерні об'єднання	Створення інноваційних кластерів, що об'єднують підприємства, дослідницькі установи та органи влади для спільного розвитку та впровадження інновацій
	Інноваційні парки та технопарки	Інститути, що забезпечують інфраструктуру та підтримку для розвитку стартапів, малих і середніх підприємств у певних галузях або напрямках
Функціональна	Науково-дослідна діяльність	Зосередження на фундаментальних і прикладних дослідженнях у певних галузях знань для створення нових технологій і продуктів
	Технологічний трансфер	Спеціалізація на процесах передачі технологій від наукових установ до промисловості з метою впровадження інновацій у виробництво
	Підприємницька діяльність	Підтримка і розвиток стартапів і малих підприємств, що працюють у певних галузях або напрямках діяльності

Джерело: систематизовано на основі [1; 4; 6–8; 12; 14].

- ✦ концентрація наукових і технологічних зусиль у певних галузях сприяє більш швидкому й ефективному впровадженню нових ідей і технологій, що створює сприятливі умови для розвитку інноваційної діяльності та підвищення рівня науково-дослідних робіт;
- ✦ інтелектуальна спеціалізація сприяє формуванню інноваційних кластерів, де об'єднуються університети, дослідницькі центри, підприємства та державні організації;
- ✦ спеціалізовані інноваційні парки приваблюють інвесторів, які зацікавлені в розвитку конкретних галузей або напрямків діяльності, що сприяє залученню додаткового фінансування та створенню нових можливостей для розвитку бізнесу;
- ✦ інтелектуальна спеціалізація сприяє підготовці висококваліфікованих кадрів, які мають необхідні знання та навички для роботи в певних галузях, і забезпечує конкурентоспроможність інноваційних парків на глобальному ринку праці та сприяє підвищенню рівня зайнятості;
- ✦ забезпечує стабільний розвиток економіки регіонів, де розташовані інноваційні парки, та сприяє підвищенню рівня добробуту населення і створенню нових можливостей для соціально-економічного розвитку;
- ✦ дозволяє інноваційним паркам швидко адаптуватися до змін у глобальній економіці та технологічному середовищі, що забез-

печує їхню актуальність і конкурентоспроможність у довгостроковій перспективі.

На *рис. 1* наведемо середовище розвитку інноваційного парку за умов інтелектуальної спеціалізації.

Зазначимо, що інтелектуальна спеціалізація є необхідною для успішного розвитку інноваційних парків, оскільки вона забезпечує ефективне використання ресурсів, стимулює інноваційну діяльність, сприяє розвитку кластерів і мереж співпраці, залучає інвестиції та підтримує сталий економічний розвиток.

ВИСНОВКИ

Таким чином, інтелектуальна спеціалізація є важливим середовищем для розвитку інноваційних парків, оскільки вона створює умови для ефективної взаємодії між різними учасниками інноваційного процесу, забезпечує концентрацію ресурсів і знань у ключових галузях, а також підтримує стале економічне зростання та підвищення конкурентоспроможності регіонів на глобальному рівні. Також у ході дослідження були встановлені такі її особливості, що мають суттєвий вплив на розвиток інноваційних парків:

- ✦ інтелектуальна спеціалізація сприяє створенню та підтримці динамічної екосистеми інновацій, де різні учасники – від стартапів до великих корпорацій – можуть взаємодіяти та співпрацювати, що стимулює безперервний процес обміну знаннями та технологіями;

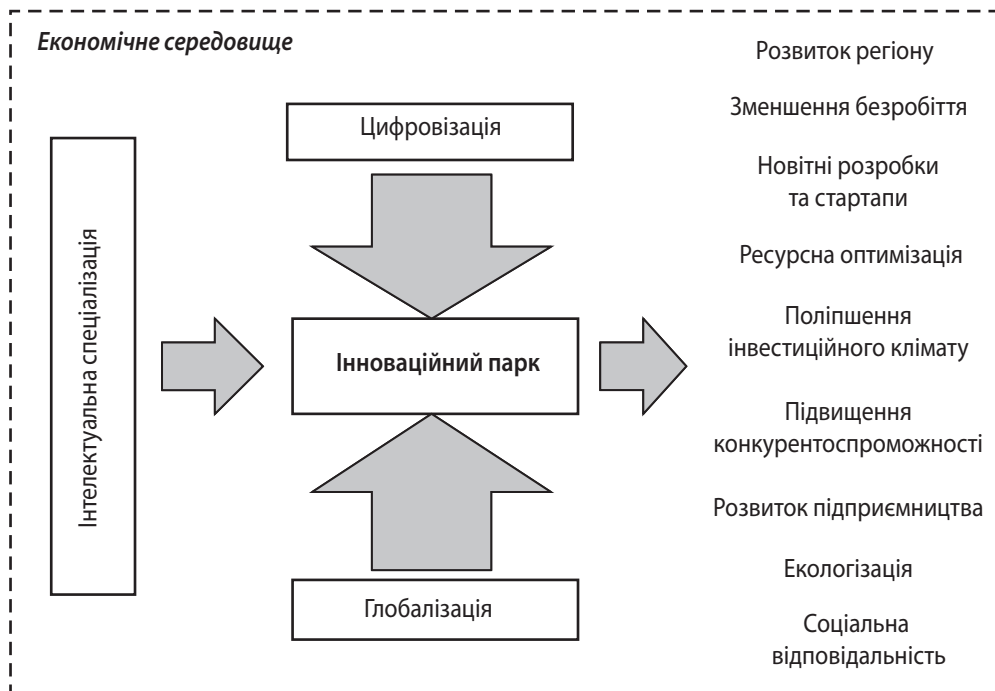

Рис. 1. Середовище розвитку інноваційного парку

Джерело: авторська розробка.

- ✦ спеціалізація дозволяє інноваційним паркам бути більш стійкими до економічних коливань та змін на ринку, оскільки вони можуть швидко переорієнтуватися на нові перспективні напрямки діяльності;
- ✦ розвиток інноваційних парків через інтелектуальну спеціалізацію сприяє створенню нових робочих місць, підвищенню рівня освіти та кваліфікації населення, що загалом підвищує рівень життя в регіонах;
- ✦ інтелектуальна спеціалізація забезпечує тіснішу співпрацю між науковими установами та промисловістю, що сприяє розвитку прикладних досліджень та підвищенню значущості наукових установ у економічному житті країни;
- ✦ завдяки спеціалізації інноваційні парки отримують можливість інвестувати в спеціалізовану інфраструктуру, що відповідає потребам конкретних галузей, включно з лабораторіями, тестовими майданчиками та центрами передового досвіду;
- ✦ спеціалізовані інноваційні парки мають більше шансів залучити міжнародних партнерів, експертів та інвесторів, що сприяє розвитку міжнародної співпраці та інтеграції в глобальні інноваційні мережі. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Branscomb L. M., Kodama F., Florida R. (eds.). *Industrializing Knowledge: University-Industry Linkages in Japan and the United States*. MIT Press, 1999. 650 p.
2. Desyatnyuk O., Naumenko M., Lytovchenko I., Beke-tov O. Impact of Digitalization on International Financial Security in Conditions of Sustainable Development. *Problemy Ekorozwoju/Problems of Sustainable Development*. 2024. Vol. 19. Iss. 1. P. 104–114. DOI: <https://doi.org/10.35784/preko.5325>
3. Doran J., McCarthy N., O'Connor M. The role of entrepreneurship in stimulating economic growth in developed and developing countries. *Cogent Economics & Finance*. 2018. Vol. 6. Iss. 1. Art. 1442093. DOI: <https://doi.org/10.1080/23322039.2018.1442093>
4. Florida R. *The Rise of the Creative Class. And How It's Transforming Work, Leisure and Everyday Life*. Basic Books, 2003. 404 p.
5. Harvey D. *Rebel Cities: From the Right to the City to the Urban Revolution*. London; New York : Verso, 2013. 208 p.
6. Krysovaty A., Ptashchenko O. The mechanism of entrepreneurial innovation system in institutions of higher education. *Economics of Development*. 2023. Vol. 22. No. 2. P. 51–60. DOI: <https://doi.org/10.57111/econ/2.2023.51>
7. Rubmann M. et al. *Industry 4.0: The Future of Productivity and Growth in Manufacturing Industries*. The Boston Consulting Group. Inc., 2015. URL: https://www.bcg.com/publications/2015/engineered_products_project_business_industry_4_future_productivity_growth_manufacturing_industries
8. Четверта промислова революція: зміна напрямів міжнародних інвестиційних потоків: монографія / за наук. ред. А. І. Крисоватого, О. М. Сохацької. Тернопіль : Осадца Ю. В., 2018. 478 с.
9. Отенко І., Птащенко О. Тенденції розвитку високотехнологічної сфери в умовах глобалізації. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2020. № 4. С. 65–76. DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2020.04.065>
10. Собко О., Крисоватий І. А. Вдосконалення управління інноваційними проектами та пошуків інноваційної активності підприємств України. *Вісник економіки*. 2021. № 3. С. 84–97. DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2021.03.084>
11. Собко О. М. Креація вартості інтелектуального капіталу підприємства як сфера формування конкурентних переваг. *Український журнал прикладної економіки*. 2016. Т. 1. № 4. С. 120–128. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/16620/1/14.pdf>
12. Собко О. М., Крисоватий І. А. Оцінювання впливу інтелектуального потенціалу на розвиток інноваційного підприємництва в Україні. *Економічний аналіз*. 2021. Т. 31. № 2. С. 62–69. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2021.02.062>
13. Флорида Р. *Homo creativus. Як новий клас завойовує світ* / пер. з англ. М. Яковлев. Київ : Наш формат, 2018. 432 с.
14. Флорида Р. *Криза урбанізму. Чому міста роблять нас нещасними* / пер. з англ. І. Бондаренко. Київ : Наш формат, 2019. 320 с.

REFERENCES

- Branscomb, L. M., Kodama, F., and Florida, R. *Industrializing Knowledge: University-Industry Linkages in Japan and the United States*. MIT Press, 1999.
- Chetverta promyslova revoliutsiia: zmina napriamiv mizhnarodnykh investytsiinykh potokiv* [The Fourth Industrial Revolution: Changing the Direction of International Investment Flows] / ed. by A. Krysovaty, O. Sokhatska. Ternopil: Osadtsa Yu. V., 2018.
- Desyatnyuk, O. et al. "Impact of Digitalization on International Financial Security in Conditions of Sustainable Development". *Problemy Ekorozwoju/Problems of Sustainable Development*, vol. 19, no. 1 (2024): 104-114. DOI: <https://doi.org/10.35784/preko.5325>
- Doran, J., McCarthy, N., and O'Connor, M. "The role of entrepreneurship in stimulating economic growth in developed and developing countries". *Cogent Economics & Finance*, art. 1442093, vol. 6, no. 1 (2018). DOI: <https://doi.org/10.1080/23322039.2018.1442093>

- Florida, R. *The Rise of the Creative Class. And How It's Transforming Work, Leisure and Everyday Life*. Basic Books, 2003.
- Floryda, R. *Homo creativus. Yak novyi klas zavoiovuie svit* [Homo Creativus. How a New Class Conquers the World]. Kyiv: Nash format, 2018.
- Floryda, R. *Kryza urbanizmu. Chomu mista roblia nas neshchasnyy* [Crisis of Urbanism. Why Cities Make Us Unhappy]. Kyiv: Nash format, 2019.
- Harvey, D. *Rebel Cities: From the Right to the City to the Urban Revolution*. London; New York: Verso, 2013.
- Krysovaty, A., and Ptashchenko, O. "The mechanism of entrepreneurial innovation system in institutions of higher education". *Economics of Development*, vol. 22, no. 2 (2023): 51-60.
DOI: <https://doi.org/10.57111/econ/2.2023.51>
- Otenko, I., and Ptashchenko, O. "Tendentsii rozvytku vysokotekhnolohichnoi sfery v umovakh hlobalizatsii" [Trends in the Development of the High-Tech Sphere in the Conditions of Globalization]. *Visnyk Ternopil'skoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu*, no. 4 (2020): 65-76.
DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2020.04.065>
- Rubmann, M. et al. "Industry 4.0: The Future of Productivity and Growth in Manufacturing Industries". *The Boston Consulting Group. Inc.*, 2015. https://www.bcg.com/publications/2015/engineered_products_project_business_industry_4_future_productivity_growth_manufacturing_industries
- Sobko, O. M. "Kreatsiia vartosti intelektualnoho kapitalu pidpriemstva yak sfera formuvannia konkurentnykh perevah" [Creation of Enterprise Intellectual Capital Value as a Sphere of Competitive Advantages Formation]. *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky*, vol. 1, no. 4 (2016): 120-128. <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/16620/1/14.pdf>
- Sobko, O. M., and Krysovaty, I. A. "Otsiniuvannia vplyvu intelektualnoho potentsialu na rozvytok innovatsiynoho pidpriemnytstva v Ukraini" [Assessment of the Influence of Intellectual Potential on the Development of Innovative Entrepreneurship in Ukraine]. *Ekonomichnyi analiz*, vol. 31, no. 2 (2021): 62-69.
DOI: <https://doi.org/10.35774/econ2021.02.062>
- Sobko, O., and Krysovaty, I. A. "Vdoskonalennia upravlinnia innovatsiynomy proektamy ta pozhvavlennia innovatsiynoi aktyvnosti pidpriemstv Ukrainy" [Improvement of Innovative Projects Management and Revival of Innovation Activities of Ukrainian Enterprises]. *Visnyk ekonomiky*, no. 3 (2021): 84-97.
DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2021.03.084>

УДК 001.8:330.341.1:631.11

JEL: D21; L25; O13; O31; O33; Q18

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-7-221-239>

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ТА КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО МЕХАНІЗМУ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ АПК

©2024 ЧІКОВ І. А.

УДК 001.8:330.341.1:631.11

JEL: D21; L25; O13; O31; O33; Q18

Чіков І. А. Теоретико-методичні та концептуальні основи формування інноваційного механізму підвищення конкурентоспроможності підприємств АПК

Стаття присвячена дослідженню теоретико-методичних і концептуальних основ формування інноваційного механізму підвищення конкурентоспроможності підприємств АПК. З метою формування теоретичного базису інноваційного механізму було здійснено ґрунтовне дослідження таких ключових понять, як «конкурентоспроможність», «інновація» та «механізм». Аналіз виділених понять дав можливість структурувати підходи до побудови ефективного механізму управління, що буде сприяти підвищенню конкурентоспроможності підприємств АПК в умовах інноваційного середовища. Обґрунтовано необхідність визначення нової економічної категорії – «інноваційний механізм підвищення конкурентоспроможності підприємств АПК», яка відображає інтеграцію інноваційних підходів у всі аспекти діяльності підприємств аграрного сектора економіки з метою забезпечення їх стійкого розвитку та адаптації до викликів сьогодення. За допомогою логіко-структурного та системного аналізу змістовних складових категорії «інноваційний механізм» визначено її сутність, системоформуючі компоненти та функціональні особливості. Встановлено, що інноваційний механізм – це система чітко організованих дій, які на основі акумулювання конкурентних переваг і виведення їх на якісно новий рівень ведуть до підвищення якості функціонування суб'єкта господарювання. У рамках даного дослідження було сформовано функціональні особливості інноваційного механізму, які проявляються у здатності формувати ресурсний потенціал підприємств відповідно до стадій їх життєвого циклу, реалізувати інноваційний потенціал для створення інноваційно-орієнтованих конкурентних переваг, акумулювати ресурси для впровадження актуальних інноваційних проєктів, а також розробляти та коригувати інноваційну стратегію розвитку суб'єктів господарювання. На підставі результатів дослідження було визначено, що інноваційний механізм підвищення конкурентоспроможності підприємств АПК спрямований на формування функціонального забезпечення підприємницьких структур у розрізі стадій життєвого циклу суб'єктів господарювання. Зокрема, інноваційного, інвестиційного, фінансового, логістичного, екологічного та маркетингового забезпечення. Це формує комплексну систему управління суб'єктом господарювання, що дозволяє ефективно адаптуватися до змін зовнішнього середовища, оптимізувати внутрішні процеси та підвищувати конкурентоспроможність на ринку.